

unesco

Vlaamse Commissie

UNESCO-leerstoelen &

UNITWIN-netwerken

Informatiegids voor kandidaat-instellingen

Fotocredits: Misjel Decler

Uitgegeven door de Vlaamse UNESCO Commissie
Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel

www.unesco-vlaanderen.be

Copyright Vlaamse UNESCO Commissie 2026

unesco

Vlaamse Commissie

Inhoudstafel

Situering.....	4
Aanpak en timing voor kandidaten.....	6
Wat zijn UNESCO-leerstoelen en UNITWIN-netwerken?.....	7
Rol van de Vlaamse UNESCO Commissie.....	9
Thematische afbakening.....	10
Wie kan zich kandidaat stellen?.....	10
Wat brengt het op voor uw instelling?.....	12
Overzicht van de richtlijnen voor UNESCO-leerstoelen.....	13
ANNEX - UNESCO-leerstoelen in Vlaanderen.....	16

Situering

- De Vlaamse UNESCO Commissie nodigt Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs uit om zich kandidaat te stellen voor een UNESCO Leerstoel in het kader van het UNITWIN/UNESCO Chairs Programme.
- Deze informatiegids beschrijft het doel van de oproep, de basisprincipes van het programma, de selectiecriteria en de procedure in Vlaanderen.

“

De erkenning geeft mij de gelegenheid om een internationaal netwerk uit te creëren en samen met partneruniversiteiten, overheid en NGO's transdisciplinair onderzoek uit te bouwen om de globale waterkwaliteitproblemen aan te pakken. Met de UNESCO chair verhogen we onze zichtbaarheid wereldwijd.

Ann Van Griensven

UNESCO-leerstoelhouder Open Water (VUB)

Aanpak en timing voor kandidaten

Fase 1

In een eerste fase kunnen kandidaat-leerstoelen zich **vóór 15 oktober 2026** aanmelden aan het secretariaat van de Vlaamse UNESCO Commissie. Het formulier is beschikbaar via [deze link](#).

Op basis van het advies van een expertengroep binnen de Vlaamse UNESCO Commissie zal de meest passende kandidaat worden geselecteerd. De kandidaten worden ten laatste op 15 november 2026 ingelicht over de uitkomst van de preselectie.

Fase 2

In een volgende fase (15 november – eind april 2027) voorziet de Commissie begeleiding bij de opmaak van het aanvraagdossier voor Unitwin. Deze ondersteuning houdt onder andere in:

- Contactopname met relevante experts binnen het UNESCO hoofdkwartier
- Technisch advies en kwaliteitscontrole op basis van de UNESCO-richtlijnen voor Leerstoelen
- Het nastreven van kruisverbanden en complementariteit met de werking van de Vlaamse UNESCO Commissie

Fase 3

In een finale fase maakt de Vlaamse UNESCO Commissie het dossier formeel over aan het UNESCO leerstoelprogramma (deadline: 30 april 2027). De Commissie motiveert de nominatie en volgt de verdere afwikkeling van de evaluatie op in contact met het UNESCO-hoofdkantoor.

Wat zijn UNESCO-leerstoelen en UNITWIN-netwerken?

UNESCO-leerstoelen en UNITWIN-netwerken vormen samen een dynamisch, wereldwijd netwerk van instellingen voor hoger onderwijs die actief bijdragen aan de kernopdrachten van UNESCO: onderwijs, natuurwetenschappen, sociale en menswetenschappen, cultuur, en communicatie en informatie. Via dit netwerk wordt academische expertise ingezet om actuele maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, met impact op lokaal, regionaal en internationaal niveau.

Het UNITWIN/UNESCO-leerstoelenprogramma stimuleert innovatie in onderzoek en opleiding door duurzame samenwerkingsverbanden tussen universiteiten en hogescholen wereldwijd te versterken. UNESCO-leerstoelen en UNITWIN-netwerken functioneren daarbij als kenniscentra en denktanks, en bouwen bruggen tussen de academische wereld, beleidsmakers en de samenleving, met als doel kennis te vertalen naar concrete maatschappelijke meerwaarde.

UNESCO-leerstoelen worden toegekend aan individuele instellingen voor hoger onderwijs met als doel onderwijs- en onderzoeksprogramma's te ontwikkelen binnen één van de bevoegdheidsgebieden van UNESCO. Een leerstoel staat onder leiding van een UNESCO-leerstoelhouder (houder van de titel als professor) en brengt academici, onderzoekers en doctoraatsstudenten samen. Daarnaast wordt nauw samengewerkt met externe partners zoals ngo's, stichtingen en organisaties uit de publieke en private sector. Elke leerstoel maakt automatisch deel uit van het UNITWIN/UNESCO Chairs Programme.

UNITWIN-netwerken zijn formele samenwerkingsverbanden tussen meerdere instellingen voor hoger onderwijs, vaak verspreid over verschillende landen en regio's. Ze worden opgezet om gezamenlijke onderwijs- en onderzoeksactiviteiten te ontwikkelen rond een gedeeld thema. Ze omvatten UNESCO-leerstoelen, maar ook instellingen zonder UNESCO leerstoel.

Via deze netwerken bevordert UNESCO de uitwisseling van kennis en expertise, met bijzondere aandacht voor samenwerking tussen instellingen in geïndustrialiseerde landen en partnerinstellingen in lage- en middeninkomenslanden. De samenwerking krijgt vorm via gezamenlijke onderzoeks- en opleidingsactiviteiten, uitwisselingen van academisch personeel, conferenties en digitale kennisplatformen.

De meeste UNESCO-leerstoelen en UNITWIN-netwerken zijn interdisciplinair en intersectoraal van opzet. Zij bestrijken alle programmasectoren van UNESCO en werken actief samen met UNESCO-veldkantoren, -centra en -instituten, met als doel een duurzame en zichtbare impact te realiseren.

Rol van de Vlaamse UNESCO Commissie

De Vlaamse Commissie voor UNESCO werkt in opdracht van UNESCO om voorstellen voor de oprichting van een nieuwe UNESCO-leerstoel in Vlaanderen zorgvuldig te beoordelen en te evalueren. Het resultaat van dit proces is de nominatie van een hoogwaardig voorstel aan UNESCO.

Elke lidstaat kan jaarlijks maximaal twee voorstellen voor UNESCO-leerstoelen nomineren, via de nationale commissies. In België bestaat geen nationale UNESCO-commissie, maar zijn er twee regionale commissies. De Vlaamse UNESCO Commissie en de Franstalige en Duitstalige Commissie hebben daarom afgesproken dat elke regionale commissie jaarlijks één dossier namens het land voordraagt.

Met deze oproep wil de Vlaamse UNESCO Commissie:

- de bijdrage van Vlaamse academische expertise aan UNESCO-prioriteiten versterken;
- internationale academische samenwerking rond UNESCO-thema's stimuleren;
- de zichtbaarheid van Vlaanderen binnen het UNESCO-netwerk vergroten;
- thematische lacunes binnen het bestaande netwerk van UNESCO-leerstoelen helpen invullen.

Thematische afbakening

Voorstellen moeten aansluiten bij één of meerdere kerndomeinen van UNESCO:

- Onderwijs
- Natuurwetenschappen of sociale en humane wetenschappen
- Cultuur
- Communicatie en informatie

Een **interdisciplinaire benadering** wordt sterk aangemoedigd. Kandidaten worden verzocht na te gaan of hun voorstel complementair is aan bestaande UNESCO-leerstoelen, zowel in **Vlaanderen** als **internationaal**.

Het is ook belangrijk om aansluiting te vinden bij vakgebieden waarbinnen UNESCO aanbevelingen uitwerkt of een projectwerking heeft binnen haar lidstaten. Op die manier kan Vlaamse expertise ingang vinden in UNESCO. Dit bevordert meteen ook de kennis en knowhow in Vlaanderen om UNESCO-aanbevelingen op regionale schaal uit te voeren. Leerstoelen dragen via hun activiteiten ook bij tot samenwerking met het Globale Zuiden.

Tenslotte is het van belang een rol op te nemen als **verbinder** en **ambassadeur** van UNESCO in Vlaanderen en actief bij te dragen aan werkgroepen van de Vlaamse UNESCO Commissie.

Wie kan zich kandidaat stellen?

Kandidaatstellingen kunnen worden ingediend door alle erkende Vlaamse universiteiten en hogescholen.

Voorwaarden:

- Duidelijke institutionele verankering en steun van het bestuur van de instelling.
- Aanstelling van een Leerstoelhouder met academische anciënniteit op niveau van gewoon hoogleraar of hoofddocent.
- Beschikbaarheid van voldoende personele en financiële middelen.
- Werkend op de thema's van UNESCO en in complementariteit met de [bestaande Vlaamse UNESCO Leerstoelen](#) (zie pagina 16).

Het UNESCO-label zorgt voor een grotere visibiliteit rond mijn onderzoek en een duidelijk kader voor internationale samenwerking.

Kristien Michiels

leerstoelhouder UNESCO Chair on Comprehensive Sexuality Education (KU Leuven)

Wat brengt het op voor uw instelling?

De erkenning als UNESCO-leerstoel leidt niet tot een financiële steun, noch van UNESCO, noch van de Vlaamse UNESCO Commissie. De leerstoelhouder is verantwoordelijk om een meerjarig financieel engagement na te streven binnen zijn instelling of waar passend ook private financiering aan te boren.

Daartegenover staat dat het UNESCO-label wel een **kwaliteitsmerk** is voor de vakgroep, aangezien deze een toetsing op verschillende kwaliteitscriteria, waaronder financiële duurzaamheid, heeft doorstaan. Daarnaast geeft dit label ook uiting aan internationale en maatschappelijke betrokkenheid.

Dit opent deuren binnen de onderzoekswereld. Uit ervaring van de huidige Vlaamse UNESCO-leerstoelen blijkt dat de kans op het verkrijgen van Vlaamse, Europese of internationale financiering aantoonbaar vergroot na het bekomen van deze erkenning.

Daarnaast verrijkt de samenwerking met **internationale partnerinstellingen** het onderzoek. UNESCO schakelt leerstoelhouders in bij de uitwerking van aanbevelingen of het uitvoeren van concrete projecten en programma's in hun lidstaten. Dit genereert nieuwe contacten, een breder intercultureel begrip van de materie en nieuwe internationale samenwerkingsopportuniteiten.

Overzicht van de richtlijnen voor UNESCO-leerstoelen

Deze informatiegids biedt tenslotte inzicht in de richtlijnen voor UNESCO-Leerstoelen. Het is aangewezen om al in de fase van preselectie bewust te zijn van de criteria die UNESCO hanteert om het formele aanvraagdossier te evalueren. Een uitgebreide, Engelstalige of Franstalige versie is [online beschikbaar](#).

Instellingen voor hoger onderwijs	<p>Instellingen voor hoger onderwijs, waaronder universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten, kunnen een UNESCO-leerstoel oprichten. Ook niet-gouvernementele organisaties, stichtingen en actoren uit de publieke en private sector kunnen actief betrokken zijn bij de werking van een leerstoel. Een UNESCO-leerstoel heeft een initiële looptijd van vier jaar.</p>
UNESCO-leerstoel als onderwijs- en/of onderzoekseenheid	<p>Een instelling kan een UNESCO-leerstoel opzetten door een bestaand onderwijs- of onderzoeksprogramma te versterken en er een internationale dimensie aan toe te voegen, of door een nieuwe onderwijs- en onderzoekseenheid te creëren. Zo'n eenheid omvat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none">• een leerstoelhouder die optreedt als academisch verantwoordelijke;• een team van docenten en onderzoekers van de gastinstelling en van andere instellingen, zowel nationaal als internationaal, met bijzondere aandacht voor partners uit lage- en middeninkomenslanden en landen in transitie, die actief bijdragen aan de activiteiten van de leerstoel;• een groep studenten en onderzoekers die postgraduaatsonderwijs volgen of hoogstaand onderzoek en opleiding uitvoeren binnen het kader van de leerstoel.

Relevant en effectief

Het UNITWIN/UNESCO-leerstoelenprogramma streeft naar relevante en effectieve impact op nationaal, regionaal en mondiaal niveau. UNESCO-leerstoelen dragen bij aan de doelstellingen en prioriteiten van UNESCO, zoals vastgelegd in de middellangetermijnstrategie van de organisatie ([C/4-document](#)), en aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Duurzaamheid vormt daarbij een essentiële voorwaarde.

Duidelijke doelstellingen en passende activiteiten

De activiteiten van een UNESCO-leerstoel sluiten aan bij haar doelstellingen en beschikbare middelen. Ze kunnen bestaan uit de ontwikkeling van onderwijsprogramma's in vernieuwende of niet-traditionele domeinen op bachelor- of masterniveau, uitwisseling van docenten, lezingen en publieksactiviteiten, wetenschappelijk onderzoek, internationale mobiliteit, workshops en seminars, nationale, regionale en internationale conferenties, en publicaties. UNESCO-leerstoelen werken daarbij nauw samen met lopende UNESCO-activiteiten en -programma's.

Uitmuntendheid en resultaatgericht management

Kwaliteit en excellentie staan centraal binnen het programma. UNESCO verwacht van gastinstellingen dat zij een resultaatgerichte managementaanpak hanteren. UNESCO-leerstoelen en UNITWIN-netwerken groeien zo uit tot herkenbare polen van expertise en innovatie, met een duidelijke meerwaarde voor Noord-Zuid- en Zuid-Zuid samenwerking.

Sterke institutionele ondersteuning

UNESCO sluit de overeenkomst voor de oprichting van een UNESCO-leerstoel af met de gastinstelling en niet met een individuele persoon. Dit onderstreept het belang van een sterke institutionele betrokkenheid en een duidelijke verankering van de leerstoel binnen de instelling.

<p>Leerstoelhouder als hoofd</p>	<p>De leerstoelhouder draagt de verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke programmatie, organisatie, fondsenwerving en zichtbaarheid van de activiteiten van de leerstoel. De leerstoelhouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beschikt over een sterke academische reputatie en geldt als erkend specialist binnen het relevante vakgebied of de relevante vakgebieden; • heeft de capaciteit en ervaring om samenwerking te stimuleren op nationaal, regionaal en internationaal niveau; • kan middelen mobiliseren uit de publieke en private sector en engageert zich actief om dit te doen.
<p>Benoeming na instelling en UNESCO-goedkeuring</p>	<p>De gastinstelling draagt een kandidaat-leerstoelhouder voor en legt deze benoeming ter goedkeuring voor aan UNESCO. De aanstelling van een leerstoelhouder impliceert niet noodzakelijk de creatie van een nieuwe functie en leidt niet automatisch tot een arbeidsrelatie. Pas nadat alle betrokken partijen de overeenkomst hebben ondertekend en deze in werking is getreden, kan de instelling de leerstoelhouder formeel benoemen.</p>
<p>Gastinstelling voor hoger onderwijs staat in voor financiële duurzaamheid</p>	<p>UNESCO stelt geen rechtstreekse financiering ter beschikking voor de uitbouw van een UNESCO-leerstoel. Het programma functioneert als een gezamenlijk initiatief waarin UNESCO optreedt als katalysator voor samenwerking. Daarom moedigt UNESCO kandidaat- instellingen aan om al tijdens de voorbereidingsfase financiële partners te identificeren en middelen te mobiliseren. Waar mogelijk ondersteunt UNESCO instellingen bij het verkennen van passende financieringsmogelijkheden.</p>

UNESCO-leerstoelen in Vlaanderen

Er zijn in 2026 maar liefst 9 UNESCO-leerstoelen aan verschillende Vlaamse hoger onderwijsinstellingen die aansluiten op de ruime UNESCO-sectoren: erfgoed en cultuur, onderwijs, en sociale – en natuurwetenschappen.

© Thomas Coomans, RLICC

Monumentenzorg

Prof. Evy Vereecken en Prof. Els Verstrynge

UNESCO Chair on Preventive Conservation, Maintenance and Monitoring of Monuments and Sites

KU Leuven – sinds 2009

De PRECOM³OS-leerstoel richt zich op strategieën en instrumenten voor de conservatie van bouwkundig erfgoed vanuit een preventieve benadering. De leerstoel is ondergebracht bij het internationaal toonaangevende kenniscentrum voor monumentenzorg Raymond Lemaire International Centre for Conservation'.

© Monique Kooijmans

Immaterieel cultureel erfgoed

Prof. dr. Marc Jacobs & Prof. dr. Sophie Elpers

UNESCO Chair on Critical Heritage Studies and Safeguarding the Intangible Cultural Heritage

VUB – sinds 2014

Deze leerstoel richt zich op de ontwikkeling van ethische codes voor de bescherming van cultureel erfgoed, en meer specifiek immaterieel cultureel erfgoed.

Volwassenenonderwijs

Prof. dr. Maurice de Greef

UNESCO Chair on Adult Education

VUB – sinds 2018

Deze leerstoel heeft tot doelstelling armoede en sociale exclusie aan te pakken door de rol en de impact van volwasseneneducatie te onderzoeken en onder de aandacht te brengen.

Woestijnkunde

Prof. dr. ir. Wim Cornelis

UNESCO Chair in Eremology

UGent – sinds 2007

De leerstoel is ingebed in het UGentSoilLab en organiseert onderwijs-, onderzoeks- en uitwisselingsactiviteiten rond het beheer van droge gebieden onder een veranderend klimaat.

Duurzame vrede

Prof. dr. Arnim Langer

UNESCO Chair in Building Sustainable Peace

KU Leuven – sinds 2007

De leerstoel maakt deel uit van het 'Centre for Research on Peace and Development' (CRPD) en richt zich op multidisciplinair onderzoek over de oorzaken van gewelddadig conflict en de voorwaarden voor duurzame vrede.

Toekomstbeelden

Dr. Maya Van Leemput

UNESCO Chair on Images of the Futures and Co-creation

Erasmus Hogeschool – sinds 2020

Deze leerstoel richt zich op de interdisciplinaire studie van toekomstbeelden, en hoe media-, kunst- en design-processen gebruikt kunnen worden bij het maken van vooruitblikken op onze toekomst.

Water Prof. dr. Ann van Griensven

UNESCO Chair Open Water Science and Education
Vrije Universiteit Brussel – sinds 2021

Deze leerstoel wil kennis over waterbeheer versterken door de ontwikkeling van platformen voor gemakkelijke en vrije online toegang tot data, informatie, software, opleidingen en cursussen voor duurzaam waterbeheer.

Cultureel beleid

Prof. Dr. Annick Schramme

UNESCO Chair on Cultural Entrepreneurship and Policy
UAntwerpen en Universiteit van Witwatersrand
(Johannesburg) - sinds 2024

Deze leerstoel heeft als doel curricula te dekoloniseren, kennisuitwisseling te bevorderen (o.a. op het vlak van amateurkunsten) en samenwerking te stimuleren binnen het cultuurbeleid en het ondernemerschap in de culturele en creatieve sectoren van Vlaanderen en Gauteng.

Relationele en Seksuele Vorming

Prof. Dr. Kristien Michielsen

UNESCO Chair in Comprehensive Sexuality Education
KU Leuven en Mbarara University for Science and
Technology (Oeganda) – sinds 2025

Deze leerstoel legt de focus op onderzoek over relationele en seksuele vorming. Een belangrijke doelstelling van de leerstoel is om de inzichten die voortkomen uit dat onderzoek te vertalen naar onderwijs en beleid.

© Aäron Blomme